

«Українська автокефалія: історія та сучасність»

Анотація навчальної дисципліни

«Автокефалія» – це слово розірвало вітчизняний інформаційний простір у квітні 2018-го року. Хоча сьогодні – 2023-го, воно вже сприймається як цілком зрозуміле і бажане – *церковна самостійність*. Розуміння змісту цього терміну і потреби автокефалії прискорили стрімкі події боротьби України за свій суверенітет, вістрям яких стала російська агресія, що 24 лютого 2022 р. переросла у широкомасштабну війну. Церква, підпорядкована Московському патріархатові, постала на боці загарбників, освячувала російську зброю і пропагувала «русский мир». Лише загроза національної безпеки, яка йшла з Кремля, відкрила очі багатьом співвітчизникам на потребу української церковної незалежності. Проте, як не прикро, відкрила очі далеко не всім... Навіть після того, як багатьох церковних високопосадовців викрили у співпраці з московськими покровителями.

Тоді – вже згаданого 2018-го – після зустрічі у Стамбулі з Вселенським патріархом Варфоломієм I, п'ятий Президент України П. Порошенко висловив ініціативу, підкріплену єпископатом, про єднання зусиль для здобуття автокефального статусу Православної Церкви в Україні. 17 квітня Президент звернувся до українського парламенту за підтримкою вирішення цього питання шляхом отримання Томосу – указу глави Вселенської патріархії – про автокефалію.

Так почалась остання спроба проголошення української автокефалії. А їх тільки у ХХ столітті було три: у 1917– 1921 рр.; під час II світової війни у 1941 р. та у переддень і в перші роки державної незалежності України – 1998–1992 рр.

Про всі ці, і про ще більш ранні, круті сходинки української церковної незалежності будемо говорити доступно, популярно, але, водночас і науково коректно в ході вивчення пропонованої дисципліни.

Підставою для фахового осягнення цих питань є напрацювання автора дисципліни, який ще 1993 року захистив кандидатську дисертацію на тему: «Українська Автокефальна Православна Церква (1917–1930 рр.)», а 2006 р. – докторську дисертацію «Інституційний розкол православної церкви в Україні в умовах модернізації (XIX ст. – 30-ті рр. ХХ ст.)», має чимало профільних наукових публікацій.

Сподіваюсь, що вивчення цієї дисципліни буде для Вас цікавим, корисним, пізнавальним, розширюючи знання про маловідомий раніше світ «за іконостасами вівтарів» – світ церковної політики, дипломатії та їх суспільного резонансу.